

**Česká školní inspekce
Karlovarský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIK-862/16-K

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola, střední škola a školní jídelna, Žlutice, Jiráskova 344
Sídlo	Jiráskova 344, 364 52 Žlutice
E-mail právnické osoby	ucetni@vuzlutice.cz
IČ	70845433
Identifikátor	600028542
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Michaela Castková
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
Místo inspekční činnosti	Jiráskova 344, 364 52 Žlutice
Termín inspekční činnosti	4. – 10. 1. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného výchovným ústavem, dětským domovem se školou, základní školou a střední školou podle § 174 odst. 2 písm. a) až c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Charakteristika

Právnícká osoba (dále „zařízení“, „školské zařízení“) vykonává činnost výchovného ústavu (dále „VÚ“), dětského domova se školou (dále „DDŠ“), základní školy (dále „ZŠ“), střední školy (dále „SŠ“) a školní jídelny (dále „ŠJ“).

Účelem zařízení je zajišťovat výchovně vzdělávací péči s plným zaopatřením o děti se závažnými poruchami chování s nařízenou ústavní výchovou nebo s uloženou ochrannou výchovou. Do zařízení jsou umisťovány děti plnící povinnou školní docházku a děti připravující se na budoucí povolání zpravidla do jejího ukončení nebo dovršení plnoletosti.

Nejvyšší povolený počet lůžek (dále „kapacita“) ve VÚ je stanovena na 12, v DDŠ rovněž na 12. K termínu inspekční činnosti byl evidenční stav dětí v zařízení celkem 20. Fyzicky bylo v zařízení 17 dětí, z toho osm dětí v DDŠ a devět dětí ve VÚ. Z devíti dětí ve VÚ byly tři umístěny na základě smlouvy o prodlouženém pobytu (z toho jedno během inspekce pobyt ukončilo). Jedno dítě bylo ve vazbě a dvě na útěku, všechny tři z VÚ.

Nejvyšší povolený počet žáků ZŠ je 12 a ke dni inspekční činnosti vzdělávala ve třech třídách celkem 10 žáků šestého až devátého ročníku umístěných do dětského domova se školou, z toho byli čtyři žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně jednoho žáka s odlišným mateřským jazykem. Střední škola vzdělávala v oborech vzdělání Práce ve stravování a Kuchař – číšník osm žáků, umístěných ve výchovném ústavu. Nejvyšší povolený počet žáků střední školy je 12.

Vzhledem k nízkému počtu žáků probíhá výuka ve skupinách, do kterých jsou většinou spojeni žáci všech ročníků. Počty žáků se v průběhu roku mění v souvislosti s tím, jak děti do zařízení umisťuje příslušný diagnostický ústav.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Školské zařízení se nachází v menším městě. Nejbližší okolí Žlutic je ideálním prostředím pro turistiku a cyklistiku nabízejícím však poměrně omezené možnosti kulturního a volnočasového využití. Ke svému účelu využívá dvou zrekonstruovaných samostatných budov, víceúčelové hřiště a zahradu. Areál je udržovaný, osázený ovocnými a okrasnými stromy.

Ředitelka školského zařízení stanovila koncepci rozvoje všech dílčích složek organizace, ve které uvádí poměrně rozsáhlé množství dílčích cílů v oblastech výchovy, vzdělávání, personálního obsazení a materiálního zázemí. Tato vize rozvoje v mnoha bodech reálně odráží skutečné potřeby zařízení, ale jejich naplňování není zatím zcela úspěšné.

Organizace řízení je rozdělena na část výchovnou, vzdělávací, ekonomickou a školní jídelnu. V rámci těchto oblastí delegovala ředitelka své řídicí kompetence na jednotlivé vedoucí těchto úseků. Velmi komplikovaně se však jeví přenesení zodpovědnosti za výchovný úsek na dva vedoucí vychovatele, zaměstnané vždy na polovinu úvazku. Tato situace se negativně odráží do praxe. Vedoucí vychovatelé se v zařízení střídají, předávání informací neprobíhá včas, řešení přichází se zpožděním nebo vůbec. Zásadní rozhodnutí o výchovně vzdělávacím procesu se oddalují. Kontrolní činnost a metodická podpora vedoucích vychovatelů není jednotná a stabilní. Řízením základní a střední školy pověřila ředitelka zařízení vedoucího učitele, který zajišťuje zejména organizaci vzdělávání a vedení dokumentace včetně koordinace školních vzdělávacích programů. Kontrolní a hospitační činnost vedoucích pracovníků nebyla ve sledovaném období dostatečná. Minimální pozornost byla věnována kontrole činností vychovatelů během přímé práce s dětmi a jejich metodickému vedení (v případě nekvalifikovaných či nových pedagogů).

Součástí řízení jsou pravidelné týdenní porady užšího vedení, kterých se účastní vedoucí jednotlivých úseků a případně další přizvané osoby. Porady vychovatelů, resp. výchovného úseku, se konají v měsíčním intervalu, což prakticky neumožňuje efektivní řešení případných problémů a zajištění jednotného postupu pedagogických pracovníků. Vzhledem k provázanosti školy a výchovy chybí větší zapojení samotných učitelů do těchto porad.

Výchovu, vzdělávání a provoz školského zařízení zajišťuje aktuálně celkem 34 zaměstnanců, z nichž je 19 pedagogických, přičemž čtyři vychovatelé pracují souběžně jako asistenti pedagoga a jeden také jako učitel a 15 nepedagogických pracovníků.

Z osmi zaměstnanců, kteří působí ve školském zařízení jako učitelé, splňují podmínku odborné kvalifikace pouze tři, z osmi vychovatelů a šesti asistentů pedagoga splňuje podmínku odborné kvalifikace sedm vychovatelů a všichni asistenti pedagoga. Tři pedagogové si v současné době doplňují potřebnou kvalifikaci studiem. Za ostatní nekvalifikované pracovníky hledá ředitelka aktivně náhradu. Prokázala tak, že nekvalifikované zaměstnává po nezbytnou dobu a v nezbytném rozsahu. Ředitelka školského zařízení a psycholog splňují podmínku odborné kvalifikace. V základní a střední škole má chybějící odborná kvalifikace pedagogů negativní vliv na kvalitu poskytovaného vzdělávání. Vedoucí učitel sleduje a hodnotí průběh výuky, průběžné hodnocení žáků, učitele metodicky vede a poskytuje jim účinnou metodickou podporu. Učitelé při vzdělávání žáků vzájemně spolupracují zejména ve výchovné oblasti, obsah výuky však koordinují jen nahodile. I přes vysokou fluktuaci pedagogů (v loňském školním roce odešlo 17 pedagogů) ředitelka nestanovuje uvádějící pedagogy a způsob metodického vedení začínajících pedagogických pracovníků.

Odborný tým v zařízení je tvořen etopedem, vedoucími vychovateli, psychologkou, sociálními pracovníci, vedoucími školy a ředitelkou. Každý z členů tohoto týmu nahlíží problematiku umístěných dětí prostřednictvím své erudice a zkušeností, což je přínosné. V zařízení však dostatečně neprobíhá komunikace uvnitř odborného týmu. To se odráží v nejednotném postupu pedagogických pracovníků vůči dětem při řešení konkrétních problémových situací. Zápisy z porad jsou vedeny spíše obecně, bez stanovení konkrétních úkolů a vymezení zodpovědnosti. V zařízení bylo nově založeno školní poradenské pracoviště, v němž působí psychologka a výchovná poradkyně. Jeho úkolem je řešit výchovné a vzdělávací obtíže umístěných dětí za aktivní spoluúčasti přizvaných pedagogů a rodičů. Posílení spolupráce v této oblasti by bylo účelné a vycházelo by z reálných potřeb zařízení.

Ředitelka podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků. Umožňuje pedagogickým pracovníkům doplňování a rozšiřování odborných znalostí a dovedností formou jejich aktivní účasti na seminářích a kurzech. V hodnoceném období bylo vzdělávání zaměřeno např. na rizikové jevy v chování dětí a institucionální péči, přístupy pedagoga k žákům a mladistvým s rizikovým závislostním chováním, standardy kvality péče o děti v zařízení ústavní nebo ochranné výchovy, na vzdělávací potřeby dětí a žáků s vývojovou dysfázií a vývojovou dysartrií. Vzhledem k nedostatkům v aplikaci účinných metod a forem výuky či komunikaci učitelů se žáky, zjištěných v průběhu výuky v základní a střední škole, chybí ve vzdělávacím portfoliu učitelů vzdělávání zaměřené na didaktiku výuky a rozvoj komunikativních dovedností. Velkým přínosem pro výchovnou práci jsou pravidelná dovednostní školení spojená s kazuistickým řešením vybraných problematických situací z praxe a supervize. Čtyři pedagogičtí pracovníci prošli sebezkušenostním terapeutickým výcvikem, ani jeden z nich však nemůže, vzhledem k svému zařazení či pracovnímu úvazku, plně využít těchto dovedností v přímé práci s dětmi. Skupinová terapeutická činnost

v zařízení prakticky neprobíhá, individuálně je zajišťována prostřednictvím psychologů a etopeda, zpravidla však formou krizových intervencí u vytipovaných dětí.

Výchozím dokumentem pro realizaci výchovně vzdělávacích činností je školní vzdělávací program pro výchovu (dále „ŠVP VÚ a DDŠ“), na který navazuje roční plán činností a týdenní programy jednotlivých skupin. Struktura dne je dána denním programem uvedeným ve vnitřním řádu se stanovením podílů jednotlivých typů výchovně vzdělávacích činností.

Od poslední inspekční činnosti provedené v květnu 2014 škola aktualizovala školní vzdělávací program pro základní vzdělávání. Do učebních osnov doplnila minimální úroveň očekávaných výstupů pro výuku žáků s lehkým mentálním postižením. Nedostatky však byly zjištěny ve zpracování učebních osnov předmětů cizího jazyka a druhého cizího jazyka. Škola nabízí jako cizí jazyk, povinně zařazený od třetího do devátého ročníku, anglický jazyk nebo německý jazyk. Pro německý jazyk však nemá zpracované učební osnovy. Oba jazyky škola nabízí také jako další cizí jazyk. Pro výuku anglického jazyka jako dalšího cizího jazyka škola nezpracovala učební osnovy.

Školní vzdělávací programy pro střední vzdělávání v oborech vzdělání Práce ve stravování a Kuchař – číšník jsou zpracovány v souladu s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy. Pro zvýšení informační hodnoty pro žáky a jejich zákonné zástupce však vyžadují aktualizaci v částech souvisejících s přijímáním uchazečů ke střednímu vzdělávání; škola v nich uvádí jako kritéria přijetí předložení výstupního hodnocení, dokončené základní vzdělání a úspěšné vykonání přijímacích zkoušek, v praxi však uskutečňuje pouze přijímací pohovor s uchazeči a na základě přihlášky přijímá všechny přihlášené uchazeče. Uchazeči jsou většinou žáci základní školy při zařízení, škola přijímá vždy všechny přihlášené, ale do prvního ročníku většina přijatých uchazečů nenastupuje z důvodu převedení do jiného zařízení zpravidla v souvislosti s výběrem jiného oboru vzdělání.

Vnitřní řád zařízení není zpracován dostatečně. Je sice koncipován podle stanovené struktury, ale jeho obsah není úplný. Některé kapitoly vnitřního řádu se odvolávají na další směrnice zařízení, které nejsou jeho součástí. Taková praxe není optimální a neodpovídá legislativním požadavkům na to, co má vnitřní řád zejména obsahovat. Nicméně i vnitřní směrnice postrádají jasné a úplné informace. Zejména při stanovení podmínek pro vyplácení kapesného a pro udělování osobního daru k narozeninám nejsou pravidla sepsána jednoznačně a mohou být snadno manipulována. To bylo patrné i z rozhovorů s dětmi, které často nevěděly, na co mají nárok.

Školní matrika s údaji o dětech je vedena v elektronickém systému, k němuž mají dálkový přístup i někteří odborní pracovníci zařízení. Chování dětí je průběžně sledováno všemi pedagogy. Deníky skupin jsou vedeny detailně, zápisy vychovatelů tak mají velkou výpovědní hodnotu. Tato praxe by umožňovala dále s výsledky výchovy a projevy chování dětí pracovat lépe, než je tomu nyní. Během inspekce vyplynula nízká míra využívání těchto informací a odborná práce s nimi, což se negativně projevilo např. v nezvládnutém řešení při porušení pravidel vnitřního řádu. Nedostatečná kooperace pedagogických pracovníků měla přímé důsledky v nezvládnutí výchovných problémů umístěných chlapců.

Etoped a psychologka jsou přítomni některým aktivitám ve výchově i ve vyučovacích hodinách v základní škole. Ostatním pedagogům předávají informace a zpětnou vazbu zejména ústně. Zčásti jsou tyto jejich postřehy a závěry součástí zápisů v informačním systému nebo v osobních spisech dětí, ale v praxi se s nimi dále příliš neworkuje, přestože z hlediska preventivních opatření a předcházení např. projevům šikany jsou zásadní.

Vnitřní prostory VÚ a DDS jsou udržované. Výchovné či rodinné skupiny využívají každá své samostatné oddělení s kuchyňkou a obývacím pokojem s pracovním stolem. Sedací nábytek v obývacím pokoji nebyl (vzhledem k aktuálnímu počtu dětí ve skupinách) dostatečný. Tento nedostatek vedení zařízení vyřešilo během inspekční činnosti. Prostředí skupin není příliš podnětné. Dětské pokoje jsou vybaveny jen zčásti základním nábytkem (chybí psací stůl pro každého, lampička, skříň). Uzamykatelné skříně dětí jsou umístěny na společné chodbě, jejich velikost však neumožňuje použití šatních ramínek.

Školní učebny jsou funkčně vybavené, žáci mají k dispozici interaktivní tabule včetně výukových programů, moderní učebnice, využívají keramickou dílnu, dílnu pro práci se dřevem, hudebnu, menší tělocvičnu. Škola nemá dostatečné podmínky pro realizaci předmětu vedení domácnosti, cvičná kuchyně je malá, pro jiné praktické činnosti spojené s vedením domácnosti není vybavená. Rovněž pomůcky pro naplňování výstupů v předmětu práce s materiály a přírodovědných předmětech jsou k dispozici v omezené míře. V počítačové učebně nejsou počítače pro každého žáka, práce více žáků u jedné stanice není efektivní. Nedostatky v materiálním vybavení se negativně projeví v průběhu vzdělávání. Škola nemá vytvořeny podmínky pro relaxaci žáků o přestávkách ani nevyužívá možností úprav učebního plánu pro zvýšenou fyzickou aktivitu žáků, která by během vyučování žákům přinesla žádoucí uvolnění.

Školské zařízení hospodaří s finančními prostředky zejména poskytnutými ze státního rozpočtu, s příjmy od zákonných zástupců v rámci příspěvku na částečnou úhradu nákladů za péči a za ošetrovné dětí, dále s prostředky poskytnutými z evropských sociálních fondů, s příjmy za stravné zaměstnanců a za nájemné. Dětem je poskytováno plné zaopatrění včetně potřeb pro využití volného času.

V rámci plného zaopatrění dětí je poskytováno také stravování v rozsahu stanoveném právním předpisem. Probíhá formou školního stravování, na kterém se podílejí také žáci (v rámci výuky) spolu se zaměstnanci školského zařízení. Školní stravování se snaží upevňovat zdravé návyky a pohled na zdravý životní styl dětí.

Školské zařízení vyhledává a vyhodnocuje rizika možného ohrožení života a zdraví dětí a přijímá opatření k jejich odstranění. Vytváří tak bezpečné prostředí pro vzdělávání a výchovu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Děti jsou po přijetí do zařízení seznamovány vychovateli s vnitřním řádem, se svými právy a povinnostmi včetně pravidel pro hodnocení. Zařízení však nemá stanovené adaptační období nově přijatých dětí a s tím spojené rozdělení kompetencí členů odborného týmu pro intenzivnější práci s nimi, což v důsledku znamenalo, že s některými chlapci ještě po dvaceti dnech pobytu v zařízení nehovořil odborný pracovník (etoped). Formálně je dětem určen kmenový vychovatel (klíčový pracovník), ale děti o jeho ustanovení prakticky neví. Skutečný podíl kmenového vychovatele při naplňování individuálních potřeb dětí v souvislosti s jejich cíli není plně zajištěn, chybí zpětná vazba ostatním pracovníkům, která by byla jedním z ukazatelů při hodnocení dosahování zvolených cílů a poslání zařízení.

Zařízení má stanovený týdenní program, jehož plněním se snaží dosáhnout reálné změny ve vzorcích chování umístěných dětí. V něm jsou samostatné vycházky zařazeny na středeční odpoledne a neodjezdové víkendy, které se pravidelně střídají s odjezdovými.

Výchovně vzdělávací činnost probíhala v DDS ve dvou rodinných skupinách, ve VÚ v jedné výchovné skupině. Každá obývá samostatnou část hlavní budovy. Součástí VÚ jsou

také chlapci umístění ve druhé budově v tzv. garsonce. Jedná se o zletilé osoby připravující se studiem na budoucí povolání, ubytované na základě dohody o prodlouženém pobytu. Průběh výchovně vzdělávacích činností v DDS a VÚ byl sledován v rámci přípravy na vyučování, skupinového hodnocení, komunity, generálního úklidu společných prostor skupiny a osobního volna dětí. Dále byla skladba výchovných aktivit posuzována rozborem předložené dokumentace a na základě rozhovorů s dětmi a pedagogy.

Komunikace vychovatelů s dětmi probíhala většinou v klidné atmosféře. Skupinové hodnocení nepostrádalo prvky povzbuzování, otevřené komunikace a empatie. Děti měly dostatek prostoru k vlastnímu vyjádření a hodnocení. Během přípravy na vyučování se učily s pracovními listy, které byly připraveny podle potřeb jednotlivých dětí s individuální podporou přítomného vychovatele. Skladba dne však nebyla příliš vhodně nastavena, postrádala více aktivních, relaxačních či spontánních prvků. Porovnáním týdenních programů, ročního plánu a zápisů z knihy denní evidence vyplynulo, že se plánované aktivity často neuskutečňují. Reálná podoba dne tak neodpovídá naplánované činnosti a je zpravidla mnohem chudší. O změně není pokaždé informováno vedení, které se k těmto změnám nebylo schopné vyjádřit, což svědčí o nedostatečné kontrolní činnosti v zařízení. Z předložených dokumentů vyplývá, že převažujícími výchovně vzdělávacími činnostmi jsou zpravidla vycházky do okolí a úklidy skupin. Sportovní aktivity závisí na počasí a jsou třetí nejčastěji volenou činností. Skutečným potřebám dětí tak realizované aktivity neodpovídají, což se odráží mimo jiné v agresivním chování a zvýšené tenzi umístěných dětí. V individuálních rozhovorech uvádějí jako nejčastější činnost hry na mobilu, což je vzhledem k popisovaným závislostem na tomto přístroji v osobních spisech chlapců velmi nevhodné. Vyšší atraktivita výchovně vzdělávacích činností by zcela jistě náravě současně situace prospěla.

V režimu dne, který je součástí vnitřního řádu, je několikrát denně zařazeno osobní volno, ale zpravidla jen v souvislosti s jídlem. Pokud je uvedeno samostatně, pak jen 10 minut. Zavádějící jsou termíny jako „řízené osobní volno“ a „řízené osobní volno na skupině“, u nichž se časy s osobním volnem kryjí.

Každý večer probíhá skupinové hodnocení chování za celý den, včetně chování ve škole. Jedná se o bodovací systém kladných a záporných bodů, který však není uveden ve vnitřním řádu zařízení, ale v tzv. přílohových směrniciích s návazností na pravidla chování. Celoustavní komunity jsou pořádány každé úterý, děti jsou na nich seznámeny se stavem bodového konta, jehož výše určuje možnost čerpání dalších výhod, kterými jsou prodloužené samostatné vycházky, prodloužená večerka, výběr programu v televizi atp. Chlapci se v bodovacím systému orientují, ale v individuálních pohovorech poukazovali na nejednotnost vychovatelů při hodnocení stejných prohřešků spáchaných jinými chlapci v zařízení. Průběžný stav počtu bodů si mohou ověřovat u vychovatelů, což zpravidla nečiní. Tato pasivita ukazuje na nízkou motivaci hodnotícího systému, projeví se také v nedostatečné provázanosti se skutečnými prohřešky chlapců, zejména projevů agrese vůči dětem v zařízení ale také vůči dospělým. Opatření ve výchově zařízení jsou ukládána v negativní i pozitivní formě. Děti mají možnost se k opatření vyjádřit a podepsují jej. Negativními opatřeními jsou zpravidla zakázané samostatné vycházky nebo snížení kapesného. Kapesné je chlapcům vypláceno každou středu. Jeho výpočet daný vnitřní směrnici však není zcela jasný, pracuje správně s legislativně stanoveným rozpětím, ale jeho skutečná výše v souvislosti s plněním výchovných hledisek určených vnitřním řádem není nikde stanovena. Některé děti ani nevědí skutečnou výši, na kterou mají dle rozhodnutí zařízení nárok. Osobní dary k narozeninám jsou vypláceny podle vnitřní směrnice, která určuje pouze nejvyšší částku stanovenou zařízením. Vyplácená částka však v mnoha případech neodpovídá nejvyšší stanovené a důvody pro krácení darů nejsou zaznamenávány,

z dokumentace tak není možné důvod zjistit. Taková praxe neumožňuje hodnotit děti transparentně.

Děti mají k dispozici vlastní mobilní telefony každé odpoledne a při samostatných vycházkách. Zařízení jim připojení k Wi-Fi neumožňuje. Využití ústavních telefonů je časově omezeno vnitřním řádem na pět minut. Taková praxe kontakt s rodiči příliš nepodporuje.

Noční dohled zajišťuje asistent pedagoga a bezpečnostní pracovník, přičemž jeden z nich odchází také na kontrolu starších chlapců umístěných ve druhé budově (garsonce). Tento zavedený systém je velmi rizikový, vhodné by bylo rozšířit noční služby o dalšího pedagogického pracovníka.

V zařízení jsou umístěny i děti se stanovenou léčebnou medikací. V rámci inspekční činnosti bylo ověřeno, že vedení určilo pedagogického pracovníka (zdravotníci), který doprovází chlapce na pravidelné kontroly k pedopsychiatřům. Součástí dokumentace těchto dětí jsou platné lékařské zprávy a medikace je podávána v souladu s předpisem lékaře.

V základní škole dochází k častým personálním změnám, což se negativně promítalo do organizace a průběhu některých z hospitovaných hodin. Ve škole chybějí specialisté pro výuku žáků se závažnými poruchami chování. Škola nerespektovala doporučení školského poradenského zařízení a pro žáka základní školy s disharmonickým vývojem osobnosti nezajistila asistenta pedagoga. Problémové impulzivní chování žáka v některých hospitovaných hodinách výrazně narušilo klima ve třídě, průběh a efektivitu výuky. Vyučující v základní škole stanovili cíle výuky s ohledem na rozdílnou úroveň vědomostí a dovedností žáků s přihlédnutím k jejich individuálním vzdělávacím potřebám. Žákům zadávali diferencované úkoly, využívali různé pomůcky (zpravidla pracovní listy, mapy, přehledy učiva). V některých hodinách žáci prokazovali znalosti, diskutovali s učitelem, měli příležitost k sebeprezentaci, projevovali zájem o probírané učivo (matematika, informatika, anglický jazyk). Česká školní inspekce pozitivně hodnotí podporu spolupráce žáků (zejména v hodině matematiky) a zařazování aktuálních témat do výuky, např. finanční gramotnost a kyberšikana. Výuka v některých hodinách nebyla s ohledem na stupeň socializace žáků a jejich individuální zvláštnosti dobře organizačně zvládnutá, většina žáků s vyučující nespolupracovala, vzdělávací přínos pro žáky byl velmi nízký (zejména český jazyk). Nízká míra aktivního zapojení žáků, závislá také na nedostatečném materiálním zázemí, se projevila při výuce předmětu vedení domácnosti. Většina vyučujících poskytovala žákům zpětnou vazbu v průběhu výuky, v hodinách hodnocených jako neefektivní nebyla poskytnuta většině žáků zpětná vazba o splnění zadaného úkolu, chybělo rovněž závěrečné zhodnocení.

Výuka ve střední škole je organizována po většinu vyučovacího času ve dvou skupinách tvořených žáky dvouletého oboru a tříletého oboru. Ve skupině jsou vždy zařazeni žáci všech ročníků příslušného oboru vzdělání. Výuka teoretických předmětů probíhá pouze zčásti diferencovaně podle konkrétních očekávaných výstupů jednotlivých ročníků, učitelé nevyužívali příležitosti k individualizaci výuky při velmi nízkém počtu žáků, sledované činnosti byly téměř výhradně frontální. Většina hodin byla zaměřena pouze na přenos vědomostí, učitelé nezdůrazňovali postojovou či dovednostní složku vzdělávacího cíle, jen sporadicky motivovali žáky k uplatnění praktických životních zkušeností a uplatnění vlastního úsudku. Hodiny až na výjimky probíhaly monotónně ve skladbě opakování a výkladu nového učiva. Ve výuce odborných a přírodovědných předmětů učitelé jen výjimečně využili příležitost zpestřit výuku názornými učebními pomůckami, interaktivní tabule byla využita pouze k prezentaci výkladu učiva učitelem. Většina učitelů neověřovala průběžně pochopení předkládané látky žáky. Pro žáky tak nebyla výuka přínosná, o obsah

učiva neprojevovali větší zájem. Učitelé nerozvíjeli komunikativní dovednosti žáků, jejich slovní projev, nekultivovali jejich jazykové vyjadřování. Většina učitelů nepodporovala pozitivní sebepojetí a sebevědomí žáků ani jejich sociální dovednosti; nevyžadovali korektní oslovení, na vzniklé konflikty a agrese žáků reagovali neprofesionálně. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků bylo zaměřeno pouze na jejich chování, zpětnou vazbu k případnému vzdělávacímu pokroku učitelé žákům nedávali.

Praktické vyučování je organizováno formou odborného výcviku situovaného do vlastní školní jídelny, v jejíž kuchyni žáci připravují obědy pro děti a zaměstnance zařízení. V pedagogickém vedení praktických činností se pozitivně projevila odborná kvalifikace a zkušenosti učitele odborného výcviku. Výuka byla účelně organizována, žákům byly zadávány samostatné úkoly, které velmi dobře a se zájmem zvládali. Praktické činnosti jsou úzce propojeny s obsahem teoretických odborných předmětů, učitel vedl žáky k aplikaci teoretických dovedností. Žáci jsou vedeni k týmové spolupráci, podílejí se na hodnocení své práce. Učitel účinně podporuje sociální gramotnost a pozitivní sebevědomí žáků, často je povzbuzuje a chválí, nedostatky v jejich činnosti hodnotí konstruktivně.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Zařízení pravidelně vyhodnocuje výsledky výchovy a vzdělávání, ale nepřijímá dostatečná opatření k eliminaci negativních projevů chování a snižování školní neúspěšnosti. Struktura i charakter denních aktivit neodpovídají skutečným potřebám umístěných chlapců s ohledem na jejich anamnézu. Spolupráce všech složek zařízení (výchova, vzdělávání, práce odborného týmu) není dostatečná. Prevence rizik, která by měla vycházet, mimo jiné z minimálního preventivního programu, nereflektuje rizikové situace a riziková místa ve školském zařízení. Dále chybí konkrétní návrhy a doporučení, plánované aktivity s definovanými cíli. Vyhodnocení preventivního programu za uplynulý školní rok zařízení nezpracovalo.

Spoluspráva dětí se schází každých 14 dní, zástupci skupin se v ní střídají. Požadavky dětí jsou dokumentovány v zápisech ze spolupráv. Zda bylo těmto požadavkům vyhověno, však součástí dokumentace není.

Děti jsou připravovány na samostatný život formou vaření na skupinách, přípravy rozpočtu a společných nákupů, seznamují se s ovládním automatické pračky. Vyplácení kapesného každý týden však tomuto cíli příliš neprospívá, zejména u starších dětí neumožňuje tato praxe naučit se hospodařit s penězi podobně jako je tomu v běžném životě.

Funkční je spolupráce s orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnickými zařízeními, osobami odpovědnými za výchovu, policií a soudy. Věcná a finanční pomoc zletilým dětem při ukončení pobytu v zařízení je vyplácena podle jasně daných kritérií a ve dvou sledovaných případech bylo těchto kritérií využito (v jednom případě plně čerpání, ve druhém téměř plně).

Aktuální nabídka odpoledních kroužků v zařízení není příliš pestrá (keramika, posilovna, sportovní kroužek, počítače), hlavně však není pravidelná. Jde o nepravidelné aktivity a v některých případech je zájem vyšší než skutečné možnosti kroužku. Bylo by jistě vhodné nabídnout dětem pestrý odpolední program, za tímto účelem by pomohlo navázat spolupráci s místní základní školou nebo základní uměleckou školou, fotbalovým klubem atp. Zařízení realizuje během neodjezdových víkendů řadu zajímavých akcí, zejména se jedná o turistiku spojenou s geocachingem a spaním v přírodě, pomoc při obnově hradu, návštěvy kulturních akcí nebo sportovních soutěží. Víkendové aktivity jsou dětmi hodnoceny velmi kladně. Vhodně se také děti zapojují do zkrášlovacích a úklidových akcí obce Žlutice.

Z rozboru útekovosti vyplynulo, že ve školním roce 2014/2015 bylo 125 úteků na 19 dětí, ve školním roce 2015/2016 to bylo již 179 úteků na 31 dětí (při podobné naplněnosti zařízení). Nejvíce docházelo k útekům přímým opuštěním zařízení (ze skupiny, při vynášení odpadků, přesunem mezi budovami) a během vycházek. Vedení zařízení však tuto problematiku prakticky nevyhodnocuje, přestože je to v náplni práce vedoucího vychovatele.

Většina žáků základní i střední školy je ohrožena školní neúspěšností, minimum žáků základní či střední vzdělání ve škole reálně získá. Škola sice sleduje výsledky vzdělávání žáků, projednává je na pedagogické radě a přijímá opatření ke zlepšení prospěchu a chování žáků či ke snižování absencí ve výuce, ale opatření nejsou účinná i vzhledem k častým odchodům žáků ze zařízení a jejich krátkému pobytu zde. Učitelé spolupracují s vychovateli při směřování domácí přípravy žáků.

Spolupráce s rodiči žáků probíhá v rámci dostupných podmínek, tj. známý pobyt rodičů, ochota spolupracovat, zájem o dítě. Prokazatelně (písemně) jsou informováni např. o změnách ve školním řádu, které se týkaly např. upřesnění práv a povinností žáků a jejich zákonných zástupců, zajištění bezpečnosti, podmínek zacházení s majetkem školy, pravidel pro hodnocení žáků.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Školské zařízení zavedlo elektronický systém předávání informací o dětech mezi pedagogickými pracovníky.
- Nepodařilo se zastavit vysokou fluktuaci pedagogických pracovníků.
- Etoped a psycholožka jsou nově součástí odborného týmu zařízení.
- Výchovně vzdělávací činnosti stále postrádají terapeutické zaměření.
- Došlo k mírnému zhoršení v organizaci výuky v základní škole.

Silné stránky

- Zařazování aktuálních témat do výuky žáků základní školy podporuje rozvoj finanční gramotnosti a účinnou prevenci nežádoucích jevů, např. kyberšikany.
- Žáci střední školy jsou dobře motivováni a dosahují dobrých výsledků v oblasti praktického vyučování, efektivní způsob pedagogického vedení a organizace odborného výcviku jim umožňuje uplatnit získané dovednosti a rozvíjet sociální kompetence, zejména schopnost týmové spolupráce.

Slabé stránky

- Školské zařízení nevěnuje dostatečnou systematickou preventivní péči některým rizikovým projevům chování.
- Vedení školského zařízení nedostatečně zajišťuje podmínky pro rozvoj spolupráce mezi pedagogy.
- Nejsou využívány nástroje ke sledování a vyhodnocování sociálního klimatu mezi dětmi. Nedostatečně jsou rozvíjeny pozitivní vztahy mezi dětmi a jejich vzájemná spolupráce. Nejsou sledovány výchovně vzdělávací pokroky dítěte, nejsou přijímána adekvátní opatření.

- Výchovně vzdělávací činnost je málo podnětná, nerespektuje dostatečně individualitu umístěných dětí.
- Škola nerespektovala doporučení školského poradenského zařízení, nezajistila asistenta pedagoga, což mělo negativní dopad na průběh a organizaci základního vzdělávání a na vzdělávání žáka.
- Škola nemá vytvořeny podmínky pro duševní i fyzickou relaxaci žáků v průběhu výuky, a to má negativní vliv na motivaci žáků k učení a na jejich zvýšenou agresivitu.
- Pro vyučovací předměty zaměřené na praktické dovednosti nemá základní škola dostatečně pestré a podnětné materiální zabezpečení (vedení domácnosti, práce s materiály), aktivita žáků byla proto v některých z hospitovaných hodin nízká.
- Kvalita vzdělávání ve škole je negativně ovlivněna nedostatečnou komunikací vyučujících se žáky a nedostatečnou aplikací účinných forem a metod výuky. Učitelé dostatečně nemotivují žáky k učení.
- Málo transparentní a nejednoznačná pravidla hodnocení dětí.
- Nedostatečná kontrolní a hospitační činnost.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy a školského zařízení

- Zajistit efektivní koordinaci činnosti výchovného úseku.
- Zkvalitnit kontrolní a hospitační činnost vedením školského zařízení.
- Posilovat kompetence pedagogických pracovníků v přímé práci s dětmi, zejména v oblastech předcházení konfliktním situacím a jejich zvládnutí, podporovat kreativitu pedagogů.
- Upravit školní vzdělávací program pro základní vzdělávání.
- Revidovat vnitřní řád, pravidla pro hodnocení dětí, vyplácení kapesného a stanovování hodnot osobních darů k významným příležitostem v životě dětí pro zvýšení transparentnosti a jednoznačnosti stanovených pravidel.
- Nastavit pravidla spolupráce všech pedagogů, zintenzivnit práci odborného týmu.
- Více angažovat děti při zpracovávání programů rozvoje osobnosti dítěte.
- Zajistit vhodný poměr mezi řízeným a neřízeným časem dětí, zvýšit atraktivitu a pestrost odpoledních aktivit. Lépe definovat volný čas dětí v denním režimu.
- Rozhodovat ve výchovných záležitostech na základě konziliárního posouzení, respektovat závěry odborných pracovníků.
- Zpříjemnit prostředí a zlepšit vybavenost dětských pokojů.
- Zabezpečit podmínky pro relaxaci a uvolnění žáků v průběhu výuky i o přestávkách, např. zařazováním fyzické aktivity, změnou činnosti v případě únavy a pasivity žáků.
- Zaměřit další vzdělávání učitelů základní a střední školy na oblast efektivní a vhodné komunikace se žáky.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy a školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční

činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Karlovarský inspektorát, Kollárova 15, 360 09 Karlovy Vary, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.k@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Změna zřizovací listiny Výchovného ústavu, dětského domova se školou, základní školy, střední školy a školní jídelny, Žlutice, Jiráskova 344, ze dne 3. 1. 2006 vydaná MŠMT, čj. 34106/05-25
2. Změna zřizovací listiny o stanovení nejvyššího povoleného počtu žáků v základní škole vydaná MŠMT s účinností od 1. 2. 2016, čj. 45709/2015-2
3. Rozhodnutí o zápisu změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení vydané MŠMT dne 6. 9. 2012, čj. MŠMT – 37728/2012-62
4. Rozhodnutí o zápisu změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení vydané MŠMT s účinností od 1. 9. 2012, čj. MSMT-12220/2012-25
5. Rozhodnutí o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení vydané MŠMT s platností od 1. 9. 2010, čj. 11492/2010-21
6. Rozhodnutí o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení vydané MŠMT s platností od 26. 4. 2010, čj. 10762/2010-21
7. Jmenovací listina ředitelky Výchovného ústavu, dětského domova se školou, základní školy, střední školy a školní jídelny, Žlutice, Jiráskova 344, ze dne 8. 11. 2012, čj. MSMT-46678/2012-201
8. Školní vzdělávací program pro dětský domov se školou, školské zařízení, čj. 2064/15
9. Školní vzdělávací programy pro střední vzdělávání, včetně doplňků, platné od 1. 9. 2015
10. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Učení pro život platný od 1. 9. 2016
11. Roční plán na školní rok 2015/2016, ze dne 30. 8. 2015
12. Kniha denní evidence vedená ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017 k termínu inspekce
13. Matrika školského zařízení vedená elektronicky k termínu inspekční činnosti
14. Školní matrika žáků základní a střední školy vedená k datu inspekční činnosti
15. Vnitřní řád školského zařízení, čj. 2064/16, platný od 1. 9. 2016
16. Školní řád platný od 1. září 2016
17. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školského zařízení (pracovní smlouvy včetně dodatků a změn, pracovní náplně, výpisy z evidence Rejstříku trestů, psychologické posudky, platové výměry, fotokopie dokladů o dosažené kvalifikaci) a nepedagogických pracovníků školského zařízení (pracovní smlouvy včetně dodatků a změn, pracovní náplně, výpisy z evidence Rejstříku trestů, platové výměry)
18. Zápisy ze zasedání spolusprávy vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017
19. Minimální preventivní program na školní rok 2016/2017, čj. 1701/16
20. Záznamy z hospitačních činností ve školním roce 2015/2016
21. Záznamy z kontrolní činnosti vedoucího učitele vedené ve školním roce 2016/2017

22. Deníky celoústavní komunity vedené ve školních letech 2015/2016 a 2016/2017
23. Metodické pokyny a přílohové směrnice Vnitřního řádu, čj. 2064/16
24. Výpis organizovaných činností a akcí v zařízení v období od 1. 9. 2015 do 31. 12. 2016
25. Osobní spisy dětí, výběr k termínu inspekce, čj. VS 899, VS 907, VS 884, VS 909, VS 886, VS 863
26. Koncepce rozvoje školského zařízení na období 2015 – 2020, ze dne 1. 9. 2015
27. Třídni knihy vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017 k datu inspekční činnosti
28. Záznamy z pedagogických rad vedené v hodnoceném období
29. Minimální preventivní program platný od 1. září 2016
30. Individuální vzdělávací plány žáků základní školy pro školní rok 2016/2017, plán pedagogické podpory pro školní rok 2016/2017
31. Dokumentace školního poradenského pracoviště vedená ve školním roce 2016/2017 k datu inspekční činnosti
32. Kniha úrazů, vedená ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017 k termínu inspekce
33. Kniha úředních návštěv, vedená v kalendářním roce 2016 a 2017 k termínu inspekce
34. Kniha ostatních návštěv, vedená v kalendářním roce 2016 a 2017 k termínu inspekce
35. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení z 19. 12. 2016
36. Zahajovací výkazy školního roku 2015/2016 a 2016/2017
37. Rozbor hospodaření za rok 2015 z 24. 2. 2016.

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy a školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Lukáš Valda, školní inspektor

Mgr. Lukáš Valda v. r.

Mgr. Zdenka Spalová, školní inspektorka

Mgr. Zdenka Spalová v. r.

Mgr. Marie Vrátníková, školní inspektorka

Mgr. Marie Vrátníková v. r.

Bc. Věra Weberová, kontrolní pracovnice

Bc. Věra Weberová v. r.

Mgr. Helena Štěrbová, přizvaná osoba – odborník na
institucionální vzdělávání

Mgr. Helena Štěrbová v. r.

V Karlových Varech 15. 2. 2017

**Datum a podpis ředitelky školy a školského zařízení potvrzující projednání a převzetí
inspekční zprávy**

Mgr. Michaela Castková, ředitelka školy a školského
zařízení

Mgr. Michaela Castková v. r.

Ve Žluticích 2. 3. 2017